

การศึกษาการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู

A Study of Effective School Management of Primary
School in Nonsuwan District under the Office of Buriram Primary Educational
Service Area Office 3 as Perceived by Administrators and Teachers

สิทธิชัย กาละสี*

Sithichai Kalasi

*มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima

Email: sithichai_kal@vu.ac.th

Received July 31, 2024 Revise August 31, 2024 Accepted December 31, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู 2) เปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประเภทของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ด้านผู้บริหารและครูมีอาชีพ รองลงมาคือด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และด้านการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การบริหารโรงเรียน, โรงเรียนประถมศึกษา, การรับรู้ของผู้บริหารและครู

Abstract

The purposes of this research were to 1) study on the effective management conditions of primary schools in Nonsuwan district, under the Office of Buriram Primary Educational Service Area Office 3 as perceived by administrators and teachers. 2) comparative study of effective management of primary schools in Nonsuwan district, under the Office of Buriram Primary Educational Service Area Office 3 as perceived by administrators and teachers, classified by school type. The sample consisted of administrators and teachers of primary schools in Nonsuwan district, under the Office of Buriram Primary Educational Service Area Office 3, 97 people. The research instruments utilized in this study include a questionnaire Data analysis for the questionnaire involves percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research found. 1) The effective management conditions of primary schools in Nonsuwan district, under the Office of Buriram Primary Educational Service Area Office 3 as perceived by administrators and teachers in general and in specific aspects, it ranked highest. The top three averages are in the areas of professional administrator and teachers, followed by organizational learning, and emphasis on learning outcomes. 2) Comparative study of effective management of primary schools in Nonsuwan district, under the Office of Buriram Primary Educational Service Area Office 3 as perceived by administrators and teachers, classified by school type found that the overall and in specific aspects, there were no statistically significant difference at the .05 significance level.

Keywords: School Management, Primary School, Administrators, Teachers Perception

บทนำ

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงกับมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมศาสนาและการเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) เพื่อสร้างศักยภาพของคนไทยให้เป็นการก้าวคนคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนเป็นผู้ที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน เพื่อให้คนไทยเป็นบุคคลที่มีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 โดยการบูรณาการความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาชนในการร่วมกันพัฒนามาตรฐานการศึกษาไทยสู่สากลอย่างยั่งยืน คณะรัฐมนตรีมี

มติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561 เห็นชอบ“มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561” เพื่อเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ของคนไทยเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ยึดเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบปัญหาสำคัญทั้งในด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้ 1. กระบวนการบริหารและจัดการ

- 1) ขาดความชัดเจนในเป้าหมาย, วิสัยทัศน์, และพันธกิจของโรงเรียน
- 2) ขาดการติดตามและประเมินคุณภาพของสถานศึกษา
- 3) ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนตามความต้องการ
- 4) ขาดแผนการพัฒนาครูและบุคลากรที่มุ่งเน้นทักษะ
- 5) ไม่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและการเรียนรู้

คุณภาพของผู้เรียน

- 1) มีทักษะพื้นฐานในการอ่าน เขียน สื่อสาร และคิดคำนวณอยู่ในระดับต่ำ
- 2) ขาดทักษะการวิเคราะห์ วิจัย ญาณ และการแก้ปัญหา

3) ขาดความสนใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยปัญหาทั้งสองด้านส่งผลให้การบริหารจัดการของโรงเรียนไม่สามารถบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย และคุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาต้องมุ่งเน้นทั้งการพัฒนากระบวนการบริหารและจัดการของโรงเรียน และการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ การมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาที่ระบุในงานวิจัยนี้จะทำให้โรงเรียนประถมศึกษาสามารถพัฒนาเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 และสร้างคุณค่าทางการศึกษาที่ยั่งยืน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, 2565)

ผู้วิจัยมีความสนใจในการค้นคว้าและหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่พบในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ผ่านการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสำรวจและสังเคราะห์หลากหลายแหล่งข้อมูล ซึ่งสามารถรวบรวมปัจจัยที่สามารถสนับสนุน และพัฒนาการบริหารให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาควรมุ่งเน้นการบริหารในด้านต่าง ๆ 5 องค์ประกอบเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหารและครูมืออาชีพ 2) ด้านการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 4) ด้านการมีส่วนร่วม และ 5) ด้านการมุ่งเน้นคุณลักษณะของนักเรียน การมุ่งเน้นในทั้ง 5 ด้านนี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและสร้างคุณภาพทางการศึกษาที่ยั่งยืน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นการวิจัย เรื่อง การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการ

รับรู้ของผู้บริหารและครู ซึ่งการวิจัยนี้จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพว่าแต่ละองค์ประกอบของการบริหารมีระดับการดำเนินงานอย่างไร เป็นการกำหนดแนวคิดและข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาเพื่อที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ จนส่งผลทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ โดยนำหลักการ แนวคิดและทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการพัฒนา และทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่มีความชัดเจนในภารกิจ โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่เป็นเสมือนพิมพ์เขียวและแนวทางแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยกันพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถาบันที่เข้มแข็งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจและไว้วางใจต่อการจัดการศึกษาและที่สำคัญ คือ เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประเภทโรงเรียนแตกต่างกัน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

วิโรจน์ สารรัตน์ (2544) ได้กล่าวเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่มุ่งให้สังคม ทุกส่วน ร่วมกันรับผิดชอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องและตลอดชีวิต โดยมีเครือข่ายแหล่งเรียนรู้และการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา มีความคล่องตัวและตัดสินใจดำเนินงานในความรับผิดชอบ โดยให้ประชากรตลอดจนองค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

จันทราณี สงวนนาม (2553) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามภารกิจของสถานศึกษาต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

มาตรา 44 วรรคหนึ่ง มาตรา 45 วรรคหนึ่งที่กำหนดให้กระจายอำนาจและมอบอำนาจแก่สถานศึกษา เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและความคล่องตัว ในการบริหารวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคลและบริหารทั่วไปต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดความสำเร็จ

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล

ความหมายของการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล คำว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน กับ ประสิทธิภาพขององค์การ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2551) มีความหมายไม่ต่างกันเพราะในสภาพความเป็นจริงโรงเรียนเป็นองค์การประเภทหนึ่ง ดังนั้น ประสิทธิภาพของโรงเรียน จึงมีความหมายเดียวกันกับประสิทธิภาพขององค์การ ซึ่งองค์ความรู้เรื่องประสิทธิภาพขององค์การเกิดจากการศึกษาและวิเคราะห์วินิจฉัยองค์การอย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดการนิยามและการตีความหมายหลากหลายตามลักษณะองค์การ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2560) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพเกิดมาจากคำ 2 คำ คือ “ประสิทธิ” + “ผล” โดยพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 นิยามคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสำเร็จหรือทำให้สำเร็จ ขณะที่คำว่า ผล หมายความว่า ประโยชน์ที่ได้รับ เมื่อนำคำ 2 คำมารวมเข้าด้วยกัน จึงให้ความหมายใหม่ในมุมมองที่แตกต่างว่า การได้ผลผลิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีตัวชี้วัด (Indicator) หรือ ดัชนี (Index) กำกับชัดเจนและเป็นรูปธรรม ประสิทธิภาพเป็นยุทธศาสตร์การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ อันจะส่งผลช่วยให้การดำเนินงานมุ่งผลผลิตที่สนองตอบเป้าหมายแท้จริง มิเพียงมุ่งสร้างผลผลิตให้เกิดขึ้นเท่านั้น

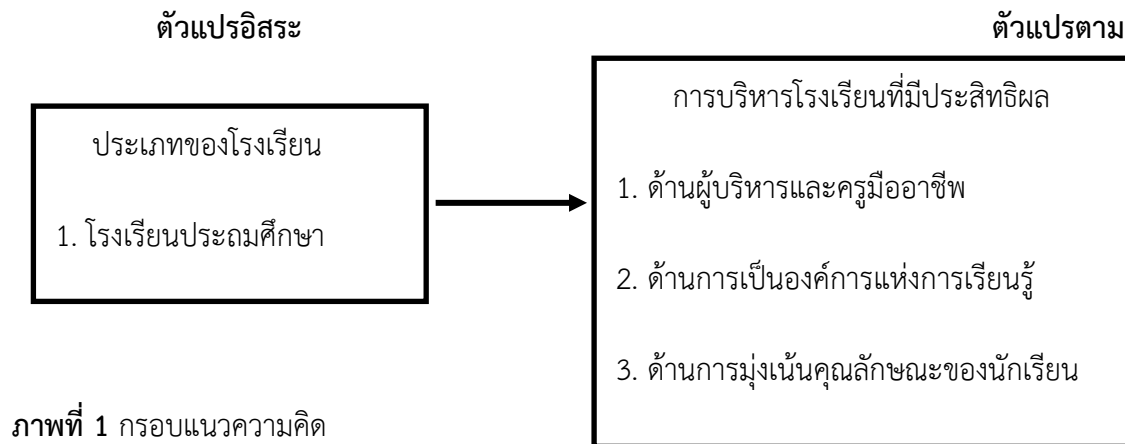
จิตติมา วรณศรี (2566) ได้ให้นิยามประสิทธิภาพของโรงเรียนว่า หมายถึง ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ องค์การประกอบด้วยบุคคลและทีมงาน ประสิทธิภาพขององค์การคือ ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งเป็นผลมาจากประสิทธิภาพระดับบุคคล และประสิทธิภาพระดับทีมงาน

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาว่า มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน 2) บรรยากาศการเรียนรู้ และ 3) การเรียนรู้

นงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยสังเคราะห์องค์ประกอบที่เป็นตัวแปรการวิจัยได้ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ และ 8) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

ธีระวัฒน์ มอนโรสง (2557) ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน โดยการสังเคราะห์ พบว่า ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการปฏิบัติของครู 2) การรับรู้และความตระหนัก 3) เป้าหมายและความคาดหวัง 4) กระบวนการกิจกรรมและการประเมินผล 5) การพัฒนาหลักสูตร 6) การมีส่วนร่วม 7) การสื่อสาร 8) ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน 9) การพัฒนาบุคลากร 10) บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และ 11) การนิเทศ กำกับ ติดตาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน ทั้งหมด 9 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครู จำนวน 121 คน รวมทั้งหมด 130 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2566 ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนตามสัดส่วน โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นชั้นในการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 9 คน ครูจากโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 45 คน และครูจากโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 43 คน

เครื่องมือในการวิจัย

ในการวิจัยผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามการวิจัยของ ทวีศักดิ์ สมนอก (2562) มาปรับปรุงเพิ่มเติมและหาคุณภาพเครื่องมือใหม่เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านผู้บริหารและครูมืออาชีพ 2) ด้านการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 3) ด้านการมุ่งเน้นคุณลักษณะของนักเรียน 4) ด้านการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และประเภทของสถานศึกษา ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่งงานและประเภทของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้ผลดังนี้ ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of item objective congruence (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แล้ว นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และประเภทของสถานศึกษาโดยใช้สถิติพื้นฐาน การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูทั้ง 5 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูจำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยใช้การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าที (T-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทโรงเรียน	ประถมศึกษา		ขยายโอกาสทางการศึกษา	
ตำแหน่ง	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
จำนวน (คน)	6	45	3	43
ร้อยละ	6.19	46.39	3.09	44.33
ร้อยละ(รวม)	52.58		47.42	

ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลของสถานศึกษา ที่เป็นประชากรศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารและครูของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่

ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารและครู จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 52.58 และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารและครู จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 47.42

2. การศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู

ตาราง 2 สภาพการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านผู้บริหารและครูมืออาชีพ	4.63	0.37	มากที่สุด	1
2. ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.58	0.37	มากที่สุด	2
3. ด้านการมุ่งเน้นคุณลักษณะของนักเรียน	4.52	0.43	มากที่สุด	5
4. ด้านการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.57	0.35	มากที่สุด	3
5. ด้านการมีส่วนร่วม	4.53	0.45	มากที่สุด	4
รวม	4.57	0.33	มากที่สุด	

จากตาราง 2 แสดงว่าสภาพการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ด้านผู้บริหารและครูมืออาชีพ ($\bar{x} = 4.63$) รองลงมาคือด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.58$) และด้านการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{x} = 4.57$)

3. การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนที่มี	ประถมศึกษา	ขยายโอกาสทาง	t	p
------------------------	------------	--------------	---	---

ประสิทธิผล			การศึกษา			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผู้บริหารและครูมืออาชีพ	4.61	0.33	4.65	0.40	-0.48	0.634
2. ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.60	0.39	4.55	0.35	0.62	0.540
3. ด้านการมุ่งเน้นคุณลักษณะของนักเรียน	4.59	0.38	4.44	0.46	1.81	0.076
4. ด้านการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.63	0.35	4.52	0.35	1.55	0.124
5. ด้านการมีส่วนร่วม	4.61	0.42	4.43	0.46	1.98	0.051
รวม	4.61	0.33	4.52	0.33	1.37	0.174

จากตาราง 3 แสดงว่าการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ทั้ง 5 ด้าน 1) ด้านผู้บริหารและครูมืออาชีพ 2) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3) ด้านการมุ่งเน้นคุณลักษณะของนักเรียน 4) ด้านการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) ด้านการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้บริหารและครูให้เป็นมืออาชีพ โดยโรงเรียนมีการให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีการสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ออกาสในการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและสร้างความกระตือรือร้นในการศึกษา ด้านการมุ่งเน้นคุณลักษณะของนักเรียน โดยโรงเรียนมีการสร้างโอกาสให้นักเรียนพัฒนาสมรรถนะทั้งทางตรงและทางเสริม คือการสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะทางการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและมีระบบที่มีประสิทธิภาพในการประเมินผล และมีการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชนในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยเน้นการสร้างพันธมิตรที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผลการวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดอาจเป็นเพราะมีการบริหารที่มุ่งเน้นที่การ

พัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรทุก ๆ ระดับอย่างต่อเนื่อง และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน พร้อมทั้งการสร้าง ความเข้าใจและความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อเสริมสร้างความสำเร็จของโรงเรียนในทุกด้านที่สำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ สุขเจริญ (2562) ที่ได้ศึกษาการศึกษาระดับการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ การรับรู้ของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่าทั้งครูและผู้บริหารมีการรับรู้อยู่ในระดับสูงเกี่ยวกับการบริหารงานด้านต่างๆ ศิริพร บุญมา (2563) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์ระดับการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนประถมศึกษา งานวิจัยนี้พบว่าครูมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับสูงเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ศรีแก้ว (2563) ที่ได้ศึกษาการศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลสำคัญต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานในโรงเรียนได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร และการพัฒนาทักษะของครู ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิภาพของการบริหารงานในโรงเรียน

การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู จำแนกตามประเภทของโรงเรียน คือโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาครั้งนี้กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทั้ง 9 โรงเรียน ที่ส่วนใหญ่จะมองในเชิงระบบบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งเน้น 4 กลุ่ม ดังนี้ ผู้เรียน (คุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน) ชุมชน (การบริหารแบบมีส่วนร่วม) สถานศึกษา (ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้) และบุคลากร (ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพและครูมืออาชีพ) ซึ่งทั้งผู้เรียน ชุมชน สถานศึกษาและบุคลากร ถือเป็นหัวใจของการศึกษาการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และอาจเนื่องมาจากการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความยุ่งยากและอุปสรรคหลายประการที่อาจทำให้การบริหารงานไม่เกิดประสิทธิภาพที่ดีกว่าการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น ประเด็นเหล่านี้ประกอบด้วย

1. การจัดการทรัพยากรที่หลากหลาย โรงเรียนขยายโอกาสต้องจัดการทรัพยากรสำหรับการเรียนการสอนในหลายระดับชั้น ตั้งแต่อนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรที่แตกต่างกันมากในการจัดเตรียมสื่อการสอน อุปกรณ์ และบุคลากร การบริหารทรัพยากรที่หลากหลายนี้อาจทำให้การจัดการไม่เป็นระบบและยุ่งยากมากขึ้น

2. ความหลากหลายของหลักสูตรและวิชาเรียน โรงเรียนขยายโอกาสต้องจัดการกับหลักสูตรและวิชาเรียนที่หลากหลายกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งทำให้การวางแผนการสอนและการจัดการการเรียนการสอน

ซับซ้อนมากขึ้น ผู้บริหารต้องมีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการหลักสูตรที่หลากหลายและครอบคลุมหลายระดับ

3. ความท้าทายในการบริหารครูและบุคลากร โรงเรียนขยายโอกาสต้องบริหารจัดการครูและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในระดับชั้นและวิชาต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นเรื่องยากในการจัดสรรครูให้ตรงกับความต้องการของแต่ละระดับชั้น และการฝึกอบรมครูให้มีความรู้และทักษะที่เพียงพอในการสอนในแต่ละระดับ

4. การดูแลนักเรียนที่มีความหลากหลาย โรงเรียนขยายโอกาสต้องดูแลนักเรียนที่มีความหลากหลายในด้านอายุ ความสามารถ และความต้องการ ซึ่งอาจทำให้การจัดการเรื่องวินัย การสอน และการดูแลนักเรียนมีความยุ่งยากมากขึ้น

5. การบริหารจัดการพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โรงเรียนขยายโอกาสต้องจัดการพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับนักเรียนในหลายระดับชั้น เช่น การจัดห้องเรียนที่เหมาะสม การจัดพื้นที่เล่นและกิจกรรมสำหรับนักเรียนอนุบาลและประถมศึกษา และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา

6. การประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนขยายโอกาสต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนที่หลากหลาย เนื่องจากต้องดูแลนักเรียนในหลายช่วงอายุ ซึ่งอาจเป็นเรื่องยากในการสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชนในทุกระดับ สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงมีความยุ่งยากและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถเกิดประสิทธิผลที่ดีกว่าการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าจะมีความคาดหวังในความหลากหลายของระดับการศึกษา แต่ความซับซ้อนในการบริหารจัดการที่เพิ่มขึ้นทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ไม่ต่างจากการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในหลายกรณี สอดคล้องกับ กัญญา สุขประเสริฐ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการจัดการทรัพยากรและการสนับสนุนสำหรับนักเรียนในหลายระดับชั้นเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและทำให้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับ สุดา พิชิตชัย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนหลายช่วงวัยมีความท้าทายในการจัดการทรัพยากรและการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการที่หลากหลาย ทำให้ผลการบริหารจัดการไม่ต่างจากโรงเรียนประถมศึกษามากนัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ทราบสภาพการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ที่ได้รับการตรวจสอบด้วยกระบวนการทางการวิจัยซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีความจำเป็นในการใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สร้างหลักสูตรการเรียนรู้และการฝึกอบรมสำหรับผู้บริหารและครู เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล

2 ผู้บริหารและครูสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริม พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม
2. การศึกษาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

บรรณานุกรม

- กัญญา สุขประเสริฐ. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560). แนวคิดประสิทธิผล. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2566, จาก <https://shorturl.at/xFHNQ>.
- จันทร์านิ สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บুদ্ধ พอยท์.
- จิตติมา วรณศรี. (2566). การบริหารจัดการสู่คุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษา. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- จิราภรณ์ ศรีแก้ว. (2563). การศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ทวีศักดิ์ สมนอก. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ธีระวัฒน์ มอนโธสง. (2557). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2544). โรงเรียน: องค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2546). การบริหารการศึกษา หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

- ศิริพร บุญมา. (2563). การวิเคราะห์ระดับการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (2566). ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2566. สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://web.brm3.go.th/ict2566/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. 2560. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุดา พิชิตชัย. (2560). การประเมินประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อภิชาติ สุขเจริญ. (2562). การศึกษาระดับการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.